

" O U D S O E T E R M E E R "

Kwartaalblad van de vereniging

Historisch Genootschap Oud Soetermeer.

1e jaargang no. 2 oktober 1982.

Opgericht 12 januari 1949.

Dagelijks bestuur Historisch Genootschap:

Drs. J. van der Spek, Stationsstraat 104,	voorzitter tel. 16.30.65
H.J. Oskam, Van Ostadestraat 1,	vice-voorzitter tel. 16.41.00
A. van Noort, Mauritsstraat 8,	secretaris tel. 16.35.59
A.C. Switzar, Voorhamstraat 41,	penningmeester tel. 31.29.07

Bestuur Archeologische Werkgroep:

G.C. Dullaert, Savelsbos 117,	voorzitter tel. 21.78.60
R. Grootveld, Beijerland 31,	secretaris tel. 21.30.10
mv. A. van Vulpen-Roos, P.C. Hoofdstraat 22,	penningmeester tel. 16.48.72

Redactie:

A. van Noort, Mauritsstraat 8	tel. 16.35.59
T. Schmidt, Stationsstraat 66,	tel. 16.69.55
J. Stoffer, Voorhamstraat 38,	tel. 31.14.79

VAN DE REDAKTIE.

Mogen wij nogmaals een beroep op u doen om een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van dit verenigingsblad door middel van ingezonden mededelingen, verhaaltjes, commentaar, enz. enz.
(Zie de redaktie-adressen voorin dit blad).

Diegenen die reeds reageerden, hartelijk dank voor uw bijdrage.

Zoals u wellicht gezien hebt is de binnenzijde van het omslag nog maagdelijk blank. De bedoeling is om hier advertenties te plaatsen teneinde de kosten van dit blad te drukken.

W I E R E A G E E R T ? ? De kosten zullen u meevallen.

o o + o o

N I E U W S U I T D E V E R E N I G I N G

Historisch Genootschap.

Hierbij willen wij niet nalaten ons bestuurslid de heer H.J. Oskam ook via deze weg van harte te feliciteren met zijn benoeming tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Tevens zijn wij verheugd hem bereid te hebben gevonden zich kandidaat te stellen als voorzitter van onze vereniging als opvolger van de huidige voorzitter de heer J. van der Spek.

Op het moment dat u dit blad in de bus krijgt is de excursie naar Brugge op zaterdag 13 september reeds achter de rug. Wij hebben vernomen dat de belangstelling buitengewoon groot was en hopen dat u een plezierige en leerzame dag hebt gehad.

(Het verslag van deze excursie leest u elders in dit blad).

De bewegwijzering naar de Oudheidkamer is inmiddels voltooid door groene wegwijzers te plaatsen in de Stationsstraat en de Dorpsstraat.

Gemeente, bedankt!!

Archeologische Werkgroep Zoetermeer.
Projekt Noord-Aa zal binnenkort worden afgerond.

Een lijst met eventuele nieuwe projekten is samengesteld. Een keuze hieruit zal binnenkort worden gemaakt.

In de Dorpsstraat tegenover de Spar naast de Dierenwinkel is in allerijl een "noodopgraving" verricht, aangezien daar nu gebouwd gaat worden. Diverse interessante vondsten zijn daar gedaan, waarover t.z.t. publikatie zal volgen.

De Archeologische Werkgroep groeit op dit moment explosief, maar we kunnen nog best belangstellenden gebruiken.

Interesse?. Bel onze secretaris Ronald Grootveld, Beijerland 31, tel. 21.30.10.

++++/++++

TENTOONSTELLINGSNIEUWS.

Tuinbouwmuseum te Naaldwijk, Middelbroekweg 1.
"Open Huis". Elke zaterdag van 14.00 - 17.00 uur.

Tuinbouwmuseum te Naaldwijk, Middelbroekweg 1.
"Druiven, de roem van het Westland"
"Jan van der Groen, koerier van de Prins van Oranje"
Tot en met 9 oktober.

Tuinbouwmuseum, Middelbroekweg 1,
a. "Wat in het vat zit verzuurt niet", expositie over allerlei manieren van conserveren van levensmiddelen;
b. "De buitenplaats Sion en de tuinbouw".
Te bezichtigen van eind oktober tot eind december.

Centrum voor Streekhistorie Naaldwijk.
"De grond waarop wij wonen". Een geologische verkenning van het Westland.
Zaterdag 9 oktober t/m 30 oktober. Ook zondags.

Rijksmuseum voor Oudheden, Rapenburg 28 Leiden.
"Beelden van Behnasa", Egyptische kunst uit de Romeinse keizertijd. Tot 4 oktober.

Museum "De Dubbelde Palmboom" Rotterdam (Delfshaven).
"Een weduwe in koffie, thee en tabak". Tot 11 oktober as.

Oudheidkamer Historisch Genootschap, Julianalaan Zoetermeer. Vernieuwde expositie.

- a. Archeologische vondsten uit Zoetermeer;
- b. Pijpen en Pijpekoppen;
- c. Zoetermeer in oude ansichten;
- d. Nieuwe aanwinsten.

Elke zaterdag van 14.30 - 16.00 uur.

= = + = =

Literatuur signalement.

Bent u geïnteresseerd in de oudheid en de archeologie?
Bij de fa. De Slegte ligt op dit moment het prachtige boek "Opgravingen in Amsterdam" te koop voor slechts f 18,-- (normale prijs + f 45,--).

+ + = + +

Wist u dat. . . . ?

- er sinds + 1600 meer dan 30 watermolens op het gebied van Zoetermeer (Zegwaard) hebben gestaan?

- er buiten de drie molens van de Driemanspolder (u weet wel vlak bij Leidschendam) er nog één gave echte Zoetermeerse watermolen over is en wel die van de voormalige Binnenwegse polder? Deze staat echter sinds 1924 in Aarlanderveen. (Gaaf u er maar eens kijken).

- Zoetermeer/Zegwaard in het jaar 1460 de eerste is die middels een vergunning toestemming kreeg met de watermolens van de Binnenwegse polders te lozen op Schieland?

- dat Zoetermeer al genoemd wordt in een officiële akte (zie blz. 5) uit 1270 en dus al minstens 712 jaar oud is?

0 0 o 0 0

D E N K T U E R A A N ;

J A A R V E R G A D E R I N G 19 oktober 1982.

Uitnodigingen volgen.

Vrije vertaling van de oudst bekende akte waarin Zoetermeer wordt genoemd.

"Floris, graaf van Holland, aan allen die dit zullen
"zien, heil!

"Tegelijkertijd toen wij Aleidis, dochter van heer
"Otto, eertijds bisschop van Utrecht, onze uitverko-
"ren bloedverwante, hebben uitgehuwelijkt aan Boude-
"wijn van Noortwijk, hebben wij beloofd twee honderd
"Hollandse ponden bijeen te zullen brengen als bruids-
"schat van genoemde Aleidis. Voor betaling van het ge-
"noemde geld hebben wij de koren- en smalittienden van
"Zoetermeer verbonden. Hij zal deze elk jaar afzonder-
"lijk ontvangen tot wij hem de volledige som zullen
"hebben betaald op St. Petrus Stoel (22 februari). Als
"deze tienden weer ons vrij eigendom worden en wij ze
"aan een ander willen geven, zal Boudewijn voornoemd
"of zijn nakomelingen de eerste keus hebben. Ter be-
"vestiging hiervan is deze akte gezegeld met ons ze-
"gel en dat van Diederik, heer van Teijlingen. Gege-
"ven in het jaar des Heren 1269, aan de vooravond
"van Maria Lichtmis. (1 februari 1270)."

De graven van Holland gebruikten voor hun dateringen de z.g. Paasstijl. Dit betekende dat het nieuwe jaar pas inging met Pasen. In dit geval zou graaf Floris V het jaar pas op 13 april 1270 (Pasen) ook werkelijk 1270 gaan noemen. Het grafelijke jaar 1269 liep van maart 1269 (Pasen) tot Pasen 1270.

Z O E T E R M E E R .

Zoetermeer, mijn lief klein dorpje

jou heb ik een lied gewijd.

In jouw landen en je polders

voeren wij ons levensstrijd.

Aan jouw gronden en je akkers,

aan je plassen en je vaart,

voelen wij ons saamverbonden.

Daar staat ook ons huis en haard.

-

Zoetermeer, mijn lief klein dorpje,

velen zag je henegaan,

maar jouw eeuwenoud verleden

geeft nog reden tot bestaan.

Ook al zijn er veel verdwenen

voor de toekomst van de stad.

-

Zoetermeer, mijn lief klein dorpje,

met je tuinen en je wei.

Met je schapen en je koeien,

en je zand en je klei,

en je kronkelende pad.

Nimmer zal ik jou verguizen,

Ik heb je liever als een stad.

J. Bolkenbaas,
Dr. Paltelaan 19 A.
Zoetermeer

De korenmolen van Zoetermeer.

Eén van de meest gefotografeerde gebouwen in Zoetermeer is ongetwijfeld de ronde stenen stellingmolen "De Hoop" die in 1897 herbouwd is nadat de vorige, met riet gedekte, korenmolen was afgebrand. De "Eerste steen" vermeldt dat deze is gelegd op 14-5-1897 door Arie Hoogenboezem Hz.

De molen heeft een vlucht van 28 meter en is ongeveer 26 meter hoog. De oude molen was een "achtkantige wind- en stoomkorenmolen (tevens pelmolen), eveneens genaamd De Hoop met drie koppelstenen, gaand en lopend werk, een Locomobile van zes paardkrachten met drijfriem waarmee de molen bij windstilte wordt gedreven".

Deze stoommachine is later vervangen door een zuig-gasmotor, die opgesteld stond in een kamer van het woonhuis. Thans worden de maalstenen niet meer gebruikt, doch dient een electromotor voor de aandrijving van een hamermolen met electronisch geregelde toevoer. De grondstoffen voor deze malerij zijn binnen- en buitenlandse granen en veevoerders die na gemalen en gemengd te zijn, ten dele worden geperst tot z.g. brokjes. In het inwendige van de molen zijn silo's opgesteld waarin de grondstoffen worden opgeslagen.

In 1886 behoorde tot de inventaris van de molen ook een dorsmachine. Behoudens een uitzondering voor een maaidorsmachine omstreeks 1950 komt deze nu niet meer voor, maar worden granen en peulvruchten gedorst aangevoerd en in het graanhandelsbedrijf met de modernste machines bewerkt.

Vanwege de grote krachten die optreden wanneer de wind het wiekenkruis van een molen in beweging brengt moet de fundering van een molen bijzonder diep en zwaar zijn. Om de ingeheide palen tegen bederf te vrijwaren was er vroeger een sloot rondom de molen die de grondwaterspiegel voldoende hoog moest houden. Deze sloot stond in verbinding met de vaart rondom het dorp zodat vroeger scheepjes via de kleine Dobbe en de Pilatusbrug (nu Pilatusdam) tot bij de molen konden komen.

Welbewust was de molen enkele honderden meters ten Zuid-westen van de dorpskern gebouwd, teneinde niet door de bebouwing gehinderd te worden in de kracht van de wind. Vele molens waren daarom in het bezit van het windrecht omdat een ingebouwde molen niet meer zou kunnen werken.

Bij verkoop van "De Hoop" werd steeds bepaald dat de "Kooper het geheel aanvaardt met al zoodanige voor- en nadeelige conditiën, vrijdommen, servituten, heerschen- de- en lijdende Erfdienstbaarheden en verdere rechten en lasten, waarmede het tot heden is gebruikt en bezeten, onverschillig of die al dan niet zijn opgegeven en omschreven."

Ook overigens had de korenmolenaar van Zoetermeer en Zegwaard te voldoen aan uitgebreide en stringente bepalingen die hem van de zijde van de plaatselijke overheid werden opgelegd ter bescherming van hen die "ter mole gingen".

De Stationsstraat heette vroeger Molenweg of "Molewech", en in de grijze oudheid "Capellelaan".

De ouderen kunnen zich de Molenweg nog herinneren als een smalle grindweg met knotwilgen waar twee boerderijen aan stonden n.l. "Nabij" (nu Gemeentewerken) en de woning van de familie Vollebrecht.

De molen "De Hoop" bezit ook een molenbaard. Aan het artikel "Versieringen aan molens" van M. van Hoogstraten, secretaris van de monumentencommissie van het Instituut Stad en Landschap van Zuid-Holland ("Zuid-Holland" no. 2/3 Nov.'57) wordt gaarne het volgende ontleend:

"Grote houten borden, al dan niet versierd, vindt men aan bijna alle molens van het z.g. "bovenkruier-type" (dus de ronde, zes-acht-twaalf of zestienkantige molens) juist onder het punt waar de bovenas met de hier doorheen gestoken wiekenroeden uit de kap komt. Vanwege het feit dat deze borden aan de molenkap hangen, worden ze molenbaarden genoemd. Zij hebben als functie de ring waarop de molenkap kan draaien om het wiekenkruis "op de wind" te zetten te vrijwaren van regenwater. Het telkens nat worden en weer opdrogen van de houten of ijzeren rollen zou begrijpelijker wijze de

eerste doen scheuren of breken en de laatste doen roesten, waardoor kruien (draaien) van de kap zeer zou worden bemoeilijkt. Zo'n zware kap met spruiten en ijzeren as te doen draaien kost al kracht genoeg ook al loopt hier in de meest letterlijke zin des woords "alles op rolletjes". En daar de molen in ons land het meest naar het zuidwesten, de meest heersende windrichting, maar ook de "regenhoek" is gekeerd, heeft de praktijk geleerd op deze plaats een dergelijke plank als bescherming aan te brengen. De vorm van deze plank zal oorspronkelijk wel eenvoudig en recht zijn geweest doch later werd de onderrand door de molenmaker door uitschulping in gebogen lijnen wat verlevendigd....

Gaarne zouden wij ook de aandacht willen vestigen op de baard van de korenmolen "De Hoop" die aan het silouet van Zoetermeer zulk een bijzonder cachet geeft. Door witte krullen ingesloten vindt men hier twee lichtblauw gekleurde rozetten die weliswaar niet zo dik zijn uitgevoerd, doch dermate fijn gedetailleerd, dat ze gedachten aan kantkloswerk oproepen. Zo blijkt dat "De Hoop" als staaltje van molenbouw en oude volkskunst nog menigeen weet te boeien. Mede daarom is het gelukkig dat het in het verleden mogelijk is gebleken deze molen voor Zoetermeer te behouden.

K.P. Janse.

WORDT DAAROM NU DONATEUR VAN DE STICHTING

" D E H O O P "

VOOR HET STRAKS TE LAAT IS !!!

CURSUSSEN.

De vereniging Die Haghe organiseert in het winterseizoen 1982 - 1983 met medewerkers van het Algemeen Rijksarchief, het Gemeentearchief van 's-Gravenhage en het Centraal Bureau voor Genealogie cursussen Oud Schrift, Genealogisch Onderzoek in Zuid-Holland en Historisch Onderzoek in Zuid-Holland.

(Voor de cursus "Oud Schrift" kunt u zich nog opgeven als u heel snel reageert.)

Het doel van deze cursus is de deelnemers te bekwamen in het lezen en begrijpen van eenvoudige teksten uit de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw. De cursus bestaat uit 12 lessen van elk 2 uur en wordt op dinsdagavond en zaterdagochtend om de veertien dagen gegeven in het Algemeen Rijksarchief en op donderdagavond om de veertien dagen in het Gemeentearchief. De cursus begint in oktober 1982.

Men kan zich voor bovenstaande cursus opgeven bij mevrouw drs. J.A.M.Y. Bos-Rops, Algemeen Rijksarchief, Prins Willem-Alexanderhof 20, tel 070-814381, of bij mevrouw J.F.M. Wentholt, Gemeentearchief van 's-Gravenhage, Loosduinseweg 17, tel. 070-648904.

0 0 = 0 0

Vanaf heden is de 2e vermeerderde druk van het Zoetermeers woordenboek verkrijgbaar bij Boekhandel Roos, Dorpsstraat 165 en in de Oudheidkamer tijdens de openingsuren. elke zaterdag van 14.30 - 16.00 uur, voor de prijs van f 7,50,--.

Molen "De Hoop" is niet het enige monument dat in verval raakt.

IJSSELSTENEN SCHUUR.

Links van de boerderij van landbouwer J.C. van Hilten aan de Zegwaartseweg no. 49 staat een opvallende stenen schuur die dateert uit de 18e eeuw. Deze schuur is definitief op de monumentenlijst geplaatst en is eigendom van de Stichting Beambtenfonds van het Mijnbedrijf te Heerlen. Het pand is opgetrokken uit z.g. IJsselstenen, die afkomstig zijn van de vroegere steenbakkerijen aan de IJssel. Interessante historische aspecten zijn de L-vormige bouw van deze schuur en de twee opmerkelijke klokgevels. Omdat deze bouwwijze zelden in deze contreien voorkomt, werd de schuur van oudheid- en volkskundige waarde geacht. De oude schuur heeft vroeger ondermeer als korenschuur en koeienstal dienst gedaan. Nu wordt hij gebruikt als opslagplaats voor landbouwgereedschap. Verdere gegevens ontbreken helaas over dit historisch monument, ondanks vele nasporingen.

Overgenomen uit: "Zoetermeer Stad".

Uit het bovenstaande blijkt u duidelijk dat er snel iets gebeuren moet aan de spaarzame Zoetermeerse monumenten.

+ + = + +

Wij vonden in het archief een leuk gedicht uit 1924, gemaakt naar aanleiding van een ware gebeurtenis op 8 oktober van dat jaar in Zegwaart. (Delftse Courant 9 oktober 1924).

B R A N D ! !

Lezers, lach niet om dit liedje,
't is een droevig drama-spel.
En, u moet mijn woord gelooven:
Het is waar wat ik vertel!
Weet u, waar het dorpje Zegwaard
Ligt op onze wereldkaart?
Sla uw atlas maar eens open,
Heusch, het is de moeite waard.

In dit lief Zuid-Hollands dorpje
- ' Stond te lezen in de krant-
Werden 's avonds de bewoners
Opgeschrikt door fellen brand.
Loeiend laaiden woeste vlammen
Dreigend, lekkend naar omhoog,
Zegwaards brave dorpsgenoten
zagen het met angstig oog,
Brandspuithuiswaarts renden haastig
Brandweermannen om de spuit....
Voor de deur van het gebouwtje
werd helaas hun vaart gestuit.
Zegwaards straat was opgebroken:
Bergen steenen en plavuis
Lagen stevig opgestapeld
Voor de deur van 't brandspuithuis!
Rappe handen sjouwden steenen
Naarstig naar een and'ren hoek,
Doch toen eind'lijk men in 't huis kon
Bleek zowaar de - brandspuit zoek!
En een dikke drie kwartiertjes
Duurde het, voor men haar vond....
Men bemerkte dat het ding toen
In een ander schuurtje stond!
Vlug ging men naar 't brandend huis toe,
Maar - o hemel, wat een pech;
Toen men water wou gaan geven
was de brandkraansleutel weg!
Na een uur kon men gaan blusschen
Daar de spuit nu spuitklaar was,
Maar het bleek nèt niet meer nodig
Alles lag reeds in de asch!
Zeg, Zegwaardsche watergasten,
Spaart voortaan uw korps die schand
Blijf maar liever thuis - bij moeder
En laat branden al wat brandt.

o o 0 o o

Het Haantje op de toren.

Net als zovele mensen die door de Dorpsstraat lopen,
kijk ik altijd op de torenklok van de Oude Kerk of
van de Nicolaaskerk, om te zien hoe laat het is.
Daarbij werp ik dan tevens uit gewoonte een blik op
de torenhanen, die mogelijk door hun ouderdom wat
stroef geworden, het vaak onderling niets eens zijn
uit welke hoek de wind waait. En daar het verschijn-
sel torenhaan al zeer oud is, zullen maar enkelen
zich afvragen waarom er een haantje op de toren
staat. Daarover bestaan veel verklaringen, doch de
meest betrouwbare zijn wel de Franse en de Duitse.
In het jaar 1000 is er voor het eerst sprake van een
haan op torens en huizen. Dit was een Keltisch sym-
bool, door het christendom overgenomen en zo door de
monniken verspreid en gepropagandeerd. Dit gebeurde
in alle geëvangelizeerde Keltische landen. De Kelten
waren Indogermaanse volkerengroepen die eertijds
West-Europa bewoonden en waarvan thans nog afstamme-
lingen leven in Bretagne, Wales en Ierland. De haan
was het symbool voor saamhorigheid, evenwicht en een
beveiliging tegen onweer. Veel Germanen plaatsten
dit symbool vroeger dan ook op hun huis of in de top
van een boom en dat was dan een bescherming tegen
schadelijke invloeden en omdat de haan 's-ochtends
bij het ochtendgloren kraaide, was hij de verlosser

van het donker. De haan was een beest dat ook altijd de kop in de wind gooide (windijzer) en voor geen storm opzij ging. Hier is hoogstwaarschijnlijk de windwijzer vandaan gekomen.

Ingezonden door de heer I.C. Rauws,
Thorbeckestraat 280. Wageningen.

E X C U R S I E N A A R B R U G G E .

En zo heeft dan de eerste buitenlandse excursie van de leden van het Historisch Genootschap naar Brugge plaats gehad onder ideale weersomstandigheden, een prettig gezelschap, een goede organisatie, een uitstekend diner en een bezoek aan een stad, zó rijk aan historie, waar slechts enkele steden op kunnen bogen. Doch laat ik beginnen bij het vertrek aan de Marijkestraat.

Wij zouden om 8.30 uur starten, doch door enkele vermeende laatkomers, (die bij een hertelling toch aanwezig bleken te zijn) werd het tien minuten later. Er werd gereden naar Rotterdam en via de Zeelandroute naar Oosterland op Schouwen-Duiveland, waar koffie en gebak klaar stond. Na de koffie verder naar Zierikzee - pont Vlissingen naar Breskens naar onze bestemming Brugge, waar wij om 12.30 uur arriveerden.

Onze groep bestond uit 66 deelnemers, waarvoor 3 gidsen beschikbaar werden gesteld. En zo gingen dan drie groepen van elk 22 deelnemers onder geleide van een gids van de Dienst voor Toerisme een wandeling maken. Ik zal dus nu verslag doen van de wandeling langs de belangrijkste monumenten van mijn groep.

Wij beginnen bij het "Minnewater", vermoedelijk een stuwbecken geweest om watermolens hogerop te laten draaien. De naam "Minnewater" zou zijn ontstaan door het feit dat aan de ene zijde van het water een aanvallig meisje woonde en aan de andere zijde een beminnelijke jongeman. Zij konden elkander wel zien, doch zij wilden wel wat meer. Teneinde raad sprong de jongeman in het water om naar de overkant te zwemmen, doch hij kwam jammerlijk om. Daarop sprong ook het meisje te water en ook zij verdronk. Van het "minnen" kwam dus niet veel terecht.

Lopende langs de oever van het Minnewater en het "Sas-huis", waar destijds TV-opna en zijn gemaakt van de serie "Vrouwen van Brugge", bereiken wij het "Prinselijk Begijnhof Ten Wijngaarde", gesticht in het jaar 1245 door Margaretha van Constantinopel. De zusters van het bijbehorende klooster behoorden tot de orde "Onze Lieve Vrouwe van de Wijngaard" en hielden zich bezig met het verzorgen en ondersteunen van armen en zieken. De huidige religieuzen zijn geen begijnen doch benedictinessen. De armen werden op vele manieren geholpen. In de 12e eeuw werd een ziekenhuis gesticht, het Sint Janshospitaal, bediend door zusters en broeders. Zoals gebruikelijk in die tijd werden de zieken in één ziekenzaal ondergebracht, soms door bedgordijnen van elkaar gescheiden en soms, wanneer er veel zieken werden binnengebracht, met meerderen in één bed gestopt. Dit gold uiteraard voor de arme behoeftigen. De rijken lieten zich thuis verzorgen. In deze "ziekenzaal" is thans het Memling Museum gevestigd. Schilderijen, oude meubelen en huisraad uit vroeger eeuwen. Aangepaald aan het Sint-Janshospitaal bevindt zich de Apotheek, die geheel in oude stijl is bewaard gebleven en nu is te bezichtigen.

Ook waren er veel z.g. "Godshuizen"; de oudst bekende is uit de 14e eeuw. Het bestond uit een aantal kleine huisjes, waar ouden van dagen zelfstandig konden wonen. Ook werden Godshuizen gesticht door de gilden voor invalide leden of weduwen. Nu is het beheer in handen van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn. De Godshuizen doen ons denken aan de hofjes in de grote steden in Holland.

Dan zien we de "Onze Lieve Vrouwe Kerk", gebouwd tussen de jaren 1300 - 1500 die geheel is opgetrokken uit baksteen. Ook het schuine dak van de toren is van baksteen. De kerk is bekend door de Praalgraven van Maria van Bourgondië, overleden in 1482 en Karel de Stoute, overleden in 1477 en bijgezet in 1533. Eveneens is zeer bekend een marmeren Madonnabeeldje van Michelangelo, dat na vele omzwervingen in Frankrijk en Duitsland, door Amerikaanse militairen werd gevonden in een zoutmijn. Het beeldje prijkt nu weer in al zijn glorie in de Onze Lieve Vrouwe Kerk.

Verdergaande zien we het aan de kerk gebouwde "Gruuthu-
 se". Het geslacht Gruuthuse is vernoemd naar het "Gruute-
 huus". De grute werd gebruikt bij het bierbrouwen. Sinds
 het jaar 1500 gebruikt men daar hop voor. De familie was
 erg rijk en had zeer veel invloed. Zo veel invloed, dat
 zij een eigen koorbank hadden in de kerk en die recht-
 streeks konden bereiken vanuit hun eigen huis. Nu is
 daar een museum gevestigd (schilderijen, meubelen uit
 die tijd, zilver en porcelain).
 Dan bereiken wij de Rozenhoedkaai met prachtige stads-
 gezichten, zoals kapitale herenhuzen met houten voorge-
 vels. Wij gaan verder door de Blinde Ezelstraat en komen
 op de "Burg", de oude stadskern van Brugge. Ik waag mij
 niet aan een beschrijving van deze prachtige historische
 gebouwen; ik raad iedereen aan daar zelf te gaan kijken.
 Rond het plein staan het justiepaleis in Louis XIV-
 stijl, de 16e eeuwse griffie, het stadhuis, gebouwd tus-
 sen 1376 en 1420. Dan een dubbelkerk, de romaanse Sint-
 Basilius uit de 12e eeuw en op de bovenverdieping de
 Heilig-Bloedkapel, verbouwd in de 15e eeuw.
 Via de Bredelstraat bereiken wij de Markt met de Halle
 en Belfort, het praalgebouw van de stad (15e - 16e eeuw)
 met zijn 83 meter hoge toren. De Brugse beiaard (47
 klokken) is de beroemdste van Europa. De Halle was in
 de middeleeuwen een verkoopplaats van laken en specerij-
 en en in het Belfort was het Stadhuis gevestigd. Het is
 een symbool van economische en politieke macht van de
 Vlaamse steden in de middeleeuwen. Na een rondgang over
 de Markt met het huis van het Provinciaal Gouvernement
 en het kantoor van de Belgische P.T.T. viel onze groep
 uiteen; enkele leden wilden alsnog enige muses bezoeken,
 anderen wilden liever op eigen gelegenheid terug wande-
 len naar de bussen die buiten het stadscentrum gepar-
 keerd waren.

Dit is slechts een korte beschrijving van al het moois
 in Brugge; Het is bij lange na niet volledig. Men zou
 er een boek over vol kunnen schrijven en honderden to-
 to's willen maken. Wij hebben slechts 4 uur gewandeld.
 Als u Brugge goed wilt zien en leren kennen hebt u 4
 dagen nodig. Mijn indruk over Brugge? Een groot museum;